

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการภัยพิบัติเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา การจัดการภัยแล้งในตำบลแม่ทา จังหวัดเชียงใหม่

เฉลิมพงษ์ เสนารักษ์¹ และมารุต ชาติพราหมณ์^{2*}

บทคัดย่อ

ผลกระทบจากภัยพิบัติมีแนวโน้มที่จะรุนแรงมากขึ้น การสร้างมาตรการในการรับมือกับภัยพิบัติจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ทุกประเทศต้องให้ความสำคัญ เพื่อมิให้ภัยพิบัติส่งผลกระทบต่อความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการนำหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนมาใช้ในการจัดการภัยพิบัติเพื่อลดผลกระทบต่อความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศ โดยเริ่มจากการอธิบายทฤษฎีซึ่งได้จากการทบทวนและวิเคราะห์วรรณกรรม ประสบการณ์การทำงานของผู้เขียน และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านภัยพิบัติ ตลอดจนเชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับการจัดการภัยแล้งในตำบลแม่ทา ซึ่งอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดทำแผนจัดการพื้นที่ป่าไม่ร่วมกับหน่วยงานภายนอก พบว่ากรณีศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างชัดเจน ทำให้มีความเป็นไปได้ว่าการนำหลักการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมาใช้ในการจัดการภัยพิบัติจะช่วยสร้างโอกาสในการยกระดับความสามารถการจัดการภัยพิบัติและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชุมชนอื่นๆ ได้

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของชุมชน, การจัดการภัยพิบัติ, ความยั่งยืน, การพัฒนา

¹ สาขาการขนส่งทางทะเล คณะพาณิชยศาสตร์บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

² สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (องค์การมหาชน)

* ผู้แต่ง, อีเมล: marut.c@dti.or.th